

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

32-ste jaargang nummer 2

juli 2022

De Twaalven (9)

door Dr. W. Lodder

Thomas

Van de eerste zeven Apostelen op de lijst wordt het ogenblik van hun roeping door één of meer van de vier Evangelisten belicht; bij de laatste vijf is dat niet het geval. Zo weten wij, dat Simon en de andere zes reeds alles hadden verlaten om Jezus te volgen, vóór Deze Zijn twaalf afzondde; bij de overige vijf tasten wij ten aanzien van dat punt in het duister.

Niets geeft ons het recht de woorden, waarmee Markus zijn Apostellijst inleidt: "En Hij klom op een berg en riep tot Zich, die Hij wilde," zó te lezen, dat Jezus toen het aantal Apostelen van zeven op twaalf bracht. Hij "riep" er die dag, dat is zeker, doch 't kunnen er even goed drie als vijf zijn geweest. De mogelijkheid blijft, dat Thomas en Jakobus, de zoon van Alfeüs, toen reeds in de dienst van de Meester waren overgegaan, zonder dat één der Evangelisten het heeft nodig gevonden ons dat te vertellen. Jezus heeft immers veel meer gezegd en gedaan, dan zij in hun Evangeliën vastgelegd hebben. Hoogstens kan men zeggen, dat de vrij constante volgorde, waarin de Apostellijsten de namen der laat-

ste vijf geven, er op schijnt te wijzen, dat Thomas óf kort nà Mattheus door Jezus geroepen is, óf de eerste was van hen, die "kwamen tot Hem," toen Hij op de berg tot Zich riep, "die Hij wilde". ^{Mark.3:13}

Van Thomas zou men kunnen zeggen: wij kennen hem en wij kennen hem niet. Om met het laatste te beginnen. Van zijn familie en vroegere levensomstandigheden weten wij niets. De drie eerste Evangelisten gaan hem behalve in de Apostellijst, waar zij zijn naam noemen, zwijgend voorbij.

In Joh.11:16; 20:24 en 21:2 wordt gesproken van Thomas, gezegd Didymus. Doch dat is eigenlijk geen

naam; 't is de Griekse vertaling van het Aramese: Thomas, dat "tweeling" betekent. Eén van beide: óf zijn eigenlijke naam wordt ons verzwegen, óf hij moet van zijn jeugd aan "tweeling" genoemd zijn.

Tot in de moderne tijd toe hebben geleerden zich voor de eerste mogelijkheid warm gemaakt. Zij wezen er op, dat men in vroegere en latere perioden van de geschiedenis eigenlijk met Thomas geen weg wist. In plaats van "Judas, niet de Iskariot" lezen de oudste Syrische vertalingen van het Nieuwe Testament in Joh.14:22 de één "Judas Thomas" en de andere, eenvoudig "Thomas". Ook Eusebius beschouwt Judas en Thomas als twee namen voor dezelfde Apostel.

In een later stadium der geschiedenis ziet men de opvatting opkomen, - al blijft het natuurlijk mogelijk, dat zij uit oudere bronnen geput is - dat Jezus hem "tweeling" zou hebben genoemd met het oog op zijn gespleten natuur. Want deze Apostel lag voortdurend met zichzelf overhoop. Men interpreteerde "Thomas" dan ook als "twijfelaar". Ik wil er alleen dit van zeggen, dat dit standpunt alleen te handhaven is, als men het aandurft vierkant tegen de Nieuwtestamentische gegevens positie te kiezen. Want Lukas plaatst Thomas als no. 8 en Judas als no. 11 op zijn lijst en Johannes onderscheidt hen; in hoofdstuk 14 laat hij eerst Thomas en later Judas de Heiland interrumperen.

Doch als de eerste mogelijkheid uitgeschakeld is, blijft alleen de tweede over, dat deze Apostel van zijn jeugd af altijd en door ieder Thomas genoemd is. Een veronderstelling, die niet zo dwaas is, als zij op 't eerste ogenblik lijkt. Zijn tweeling-broeder of -zuster kan b.v. bij de geboorte óf reeds heel vroeg gestorven zijn.

Wij kennen Thomas dus niet, en tóch kennen wij hem. Want Johannes heeft ons drie momentopnamen van hem bewaard, die elkander zó aanvullen, dat zijn beeld zich scherp-omlijnd voor ons aftekent.

Deze discipel was de zwaarmoedigste onder "de twaalf". Altijd zag hij de dingen van de donkerste kant. Dat kan zijn natuurlijke aanleg geweest zijn, doch 't is óók mogelijk, dat hij deze zwaarmoedige plooi in zijn innerlijk leven door één grote, of door een reeks van teleurstellingen opgedaan heeft. Beide mogelijkheden laten zich natuurlijk ook combineren.

Er zal veel in Thomas veranderd zijn, sinds de Heiland hem riep, want het hart en het leven van de mens die Jezus volgt, blijft maar niet jaar in jaar uit gelijk aan een stilstaand moeras, waaruit ten allen tijd dezelfde kwade dampen opstijgen, integendeel, het wordt door Gods genade geheiligd. Doch de grondlijnen van ons karakter veranderen niet, de diep ingesneden plooi was óók na Thomas' roeping in zijn innerlijk leven gebleven. En dat is het, wat de vierde

Evangelist ons in zijn momentopnamen zo duidelijk laat zien.

Volgens Joh.10 hield Jezus Zich in de omgeving van de Jordaan op, toen Hij bericht uit Bethanië kreeg, dat Lazarus bedenkelijk ziek was. Inplaats van direct te gaan zendt Jezus de boodschapper terug met het woord: "Deze krankheid is niet tot de dood, maar ter heerlijkheid Gods, opdat de Zoon Gods door haar verheerlijkt worde.

Joh.11:4 verg. vs. 40

Eerst na twee dagen spreekt Hij Zijn voornemen uit naar Judea te gaan. Tevergeefs proberen de discipelen de Meester van dit plan af te brengen door Hem te wijzen op de vijandschap der Joden, die nog kortgeleden een poging gedaan hadden om Hem te stenen. Joh.10:31, 39

En wat zegt Thomas nu, als blijkt, dat Jezus onverzettelijk bij Zijn voornemen blijft? "Laat ons ook gaan, opdat wij met Hem sterven." Joh.11:16

Zijn liefde tot Jezus is reeds zó sterk geworden, dat hij bereid is desnoods met de Meester te sterven. Dat blijkt uit dit woord, doch tevens, dat zijn zwaarmoedige aard hem het ergste deed vrezan. Dat gaat natuurlijk niet goed. Jezus loopt recht op de dood aan. De gouden dromen der anderen, die het Koninkrijk Gods in de naaste toekomst aardse realiteit zagen aannemen, hielden hem niet langer gevangen. Hij wist beter. Af en toe klopte zijn hart nog wel sneller en hoger, als

hij er zijn mede-discipelen onder elkaar over hoorde, want hij vond het minstens even heerlijk als zij, doch direct daarop riep hij zichzelf tot de orde. Er kwam immers toch niets van terecht. Al het schone en wezenlijk grote in deze wereld was nu eenmaal gedoemd om onder te gaan. Dat was Thomas' sombere zwaarmoedige kijk op de dingen.

In zijn groote afscheidsrede trachtte Jezus blijkens Joh.14 Zijn discipelen op zachte wijze op de komende scheiding voor te bereiden. "En waar Ik heenga, weet gij en de weg, weet gij." Dan valt Thomas Hem opeens ruw in de rede: "Heere, wij weten niet, waar Gij heengaat en hoe kunnen wij de weg weten?" Vs. 5

Wij zien niet voorbij, dat in dit woord Thomas' begeerte uitkomt om Jezus' bedoeling tot op de diepste bodem te peilen, doch voor 't overige ademt het dezelfde zwaarmoedige geest. En hieraan juist herkent men de rasechte pessimist, dat hij het maar niet bij enkele gelegenheden is, maar altijd, onder alle omstandigheden.

Wij kunnen 't dan ook dikwijls niet laten te zeggen: daar heb je hem weer, altijd gooit hij roet in het eten. Wat spreekt Gij, bedoelt Thomas, van de weg, die wij weten, Gij slaat ons geestelijk veel te hoog aan en spreekt zo geheimzinnig verheven, dat wij er niet bij kunnen. Houdt Gij er wel rekening mee, dat wij maar gewone alledaagse mensen zijn, die 't liefst met beide

voeten op de begane grond blijven? En Gij neemt ons telkens mee naar hogere sferen, waar wij niet het minste houvast hebben. "Wij weten niet, waar Gij henegaat en hoe kunnen wij dan de weg weten?" Met die sombere opmerking verstoort Thomas op ruwe wijze de heilige stemming, waarin Jezus deze laatste avond zo gaarne met de Zijnen had doorgebracht. ^{Luk22:15}

En nu de laatste moment-opname. Na de Paasmaaltijd waren er voor Thomas uren aangebroken, die hij zijn leven lang nooit zou vergeten. Jezus gevangen genomen, gekruisigd, begraven. Toen was er verbijstering over allen, doch in 't bijzonder over Thomas gekomen, die 't gevoel moet hebben gehad, dat thans alle vreugde-licht voor goed in zijn leven was onder gegaan. Zwaarmoedig als hij was, kon hij het nergens uithouden, zelfs niet in 't gezelschap van zijn medediscipelen, hoewel daar toch wel over niets anders zal zijn gesproken dan over, hun gemeenschappelijke smart. Hij geeft de voorkeur aan de eenzaamheid, om daar alléén te zijn met zijn verpletterend leed.

Op deze avond van Jezus' opstanding zijn de discipelen ergens bijeen: De boodschap der vrouwen heeft de eerste lichtstraal van hoop, in hun innerlijk leven gewekt. Zij hebben bovendien van Petrus gehoord, dat hij de Verrezene persoonlijk had mogen ontmoeten. Toch zijn zij nog bang. Zij houden de deuren angstvallig gesloten. Thomas is er niet bij. Natuur-

lijk zullen de anderen hem hebben gevraagd de avond met hen door te brengen. Wat zij die dag gehoord hadden, was toch belangrijk genoeg om er samen eens over te praten. Doch Thomas heeft, stel ik mij voor, bot weg geweigerd. Aan vrouwenpraatjes hecht hij geen waarde: Met een hart vol bitterheid sluit hij zich in de eenzaamheid op of zwerft hij 's avonds langs de donkere straten. Nu is Jezus dood. Nu is het uit. Heel die prachtig opgezette beweging zakte als bomijs ineen. Zo wordt al het mooie en edele in deze wereld vermoord.

De volgende morgen zoeken zijn medediscipelen hem in zijn eenzaamheid op. Met stralende ogen vertellen zij hem, dat Jezus hun verschenen is en dat zij Hem allen gezien hebben. De een na de ander zal zijn best gedaan hebben om hem te overtuigen, dat zij hem niet met praatjes aankomen.

Doch 't geeft alles niets. Wat denken zij wel? Dat hij aan dergelijke verhalen geloof slaat? Dan zijn zij bij hem aan 't verkeerde kantoor. Hij heeft het al lang zien aankomen, dat Jezus het op den duur tegen de Farizeërs en de Overpriesters zou moeten afleggen en dat de eindoverwinning aan het slechte en gemene zou zijn. Dat is immers regel in deze wereld. En hem nu wijs te willen maken, dat het hier precies andersom gegaan is en dat Jezus de macht van de dood had verbroken!

't Zou wel prachtig zijn... maar zulke dingen gebeuren nu eenmaal niet. En

dan zegt hij in bijna-driftige uitval: "Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen en mijn vinger steek in het teken der nagelen en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven." Joh.20:25

Met andere woorden: iemand heeft u in 't ootje genomen; gij zijt het slachtoffer geworden van zinsbegoocheling of gezichtsbedrog of waar dan ook van. Geloven? Neen, dat doe ik niet. Eerst moet ik Hem zien en dan bovendien nog om er zeker van te zijn, dat mijn ogen mij niet bedriegen, mijn vingers tastend onderzoekend over de littekenen in Zijn handen en in Zijn zijde laten gaan.

Het eert de discipelen, dat zij zich door Thomas' eigenzinnigheid niet in het harnas lieten jagen en zijn bitse wranke opmerkingen niet met wapenen van 't zelfde kaliber pareerden; zij lieten hun mede-Apostel niet los. Wat moet het voor hen een voldoening geweest zijn, dat hij acht dagen na Jezus' eerste verschijning weder in hun midden was. Van zijn twijfel genezen? Allerm minst; hij steekt er nog tot aan zijn oren toe in.

Ik vraag mij zelfs af, of zijn aanwezigheid geen druk op de anderen gelegd heeft. Want dat zij een week geleden, op de dag van Jezus' opstanding, met een eventuele overval rekening hielden is nog te begrijpen. De Overpriesters mochten er eens toe overgaan hen te arresteren om de praatjes, die zij door de soldaten rondgestrooid

hadden, althans een glimp van waarheid te geven. Johannes tekent er dan ook bij aan, dat zij achter gesloten deuren bijeen waren "om de vreeze der Joden". vs. 19 Doch nu? Voor het plotseeling verschijnen van een gewapende bende behoefden zij niet bang meer te zijn. De Overpriesters hielden zich rustig. Dat was nu wel gebleken. Johannes laat zijn verklarende opmerking "om de vreeze der Joden" dan ook achterwege, als hij vertelt, dat de discipelen acht dagen later weer met gesloten deuren bijeen waren.

Ik vermoed, dat het Thomas geweest is, die er op gestaan heeft, dat alles zorgvuldig gegrendeld zou worden. Hij acht de sluwe Overpriesters tot alles in staat. En Jezus? Die gesloten deuren vormen immers voor Hem geen beletsel, als dat mooie verhaaltje over Zijn binnenkomen de vorige zondag tenminste op waarheid berust. Thomas lacht bitter. Neen, de grendels moeten beslist op de deur. Men kan nooit weten, wat er gebeurt. Een hopeloos mens, die een en al somberheid is, kan zo'n druk leggen op zijn omgeving. Ieder, die het leven een klein beetje kent, weet er van. En Thomas krijgt zijn zin, gelijk zulke mensen in dergelijke gevallen in de regel hun zin krijgen.

Doch aan den andere kant mogen wij toch ook niet voorbijzien, dat Thomas dichterbij gekomen is. Hij heeft zijn eigenzinnig standpunt verlaten en zijn plaats in 't midden der anderen hernomen. Daarop heeft Jezus blijkbaar gewacht.

Nauwelijks zijn zij die zondagavond bijeen of de Opgestane verschijnt hun, doch ditmaal is Hij blijkbaar speciaal voor Thomas gekomen. Want na Zijn: "Vrede zij ulieden", dat natuurlijk voor allen bestemd was, wendt Jezus Zich tot hem met Zijn: "Breng uw vinger hier en zie Mijn handen en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde en wees niet ongelovig, maar gelovig." ^{vs. 27}

Doch nu laat Thomas zijn voorwaarde vallen, 't is hem zedelijk onmogelijk er nog langer aan vast te houden. Bliksemsnel realiseert hij zich dat de Man vóór hem, in Wien hij Jezus herkent, alles van hem afweet. Want geen der anderen kon Hem zijn bittere woorden hebben overgebracht, omdat, sinds hij ze uitsprak, Jezus aan niemand hunner verschenen was. Hij staat daar overweldigd door de grootheid, de majesteit, de opzoekende liefde van Hem, Die dood geweest was, doch van Wie hij nu ziet en ondervindt dat Hij leeft. 't Welt met onweerstaanbare kracht in hem op en hortend en stotend, stel ik mij voor, komt het eruit: "Mijn Heere en mijn God". ^{vs. 28}

De laatste is eensklaps de eerste geworden. Want, met zo'n jubelende belijdenis, verinnigd door het warme "mijn", was nog geen der andere discipelen Jezus tegengetreden. Zij hadden Hem beleden als de Christus, de Zoon des levenden Gods, doch 't was voor de zwaarmoedige Thomas weggelegd voor 't eerst deze warme

innige belijdenis te formuleren, die hem in de loop der eeuwen door dui-zenden nagezegd is: "Mijn Heere, en mijn God."

Wij kunnen Johannes niet dankbaar genoeg zijn voor deze drie moment-opnamen. Zij geven ons een duidelijk beeld van de Apostel, die geestelijk wérkelijk een "tweeling" was; in zijn ziel woonde warme liefde tot Jezus, doch huisde tevens zo'n zwaarmoedige aard, dat hij maar niet kon geloven: de overwinning van de genade op de natuur, van het licht op de duisternis, van het leven op de in dood is aanstaande, ja, na de Opstandingsdag voor goed, voor eeuwig bevochten. Doch Jezus bracht hem er voor altijd bovenop. Zijn zwaarmoedig karakter heeft Thomas behouden, doch zijn somber pessimisme werd doorbroken door de lichtende zekerheid: Eén is er, voor Wie geen ding te wonderlijk is: Jezus Christus "mijn Heere, en mijn God."

Van de verdere levensloop van Thomas weten wij weinig meer dan dat hij waarschijnlijk ten Noorden en ten Oosten van Palestina gewerkt heeft, Want 't is opmerkelijk, dat de oud-Christelijke traditie en de latere legenden, hoe verschillend ook van inhoud en onderling met elkaar in strijd, toch alle het arbeidsveld van onze Apostel in die windstreken zochten.

Origenes laat hem in Parthië werken; de Thomas-acten, die omstreeks 200 na Chr. ontstaan zijn, verleggen het

terrein van zijn arbeid zelfs naar Indië, doch laten hem merkwaardigerwijze toch in Edessa begraven zijn. Met die stad schijnt de naam van Thomas reeds vroeg verbonden te zijn. In de derde eeuw na Chr. deed het volgende verhaal in het Oosten de ronde.

Abgarus, de koning van Edessa, die aan "een ongeneeslijke kwaal" leed, zou van het optreden van de Heiland gehoord hebben. Dat zou hem aanleiding hebben gegeven aan Jezus te schrijven met de uitnodiging naar Edessa over te komen. Deze stad zou Hem met blijdschap ontvangen, heel anders dan Jeruzalem, waar Hij, naar Abgarus gehoord had, niets dan tegenstand vond. De brief besluit met het verzoek de schrijver van zijn lijden te willen verlossen.

Jezus zou daarop geantwoord hebben dat het Hem niet mogelijk was aan dit verzoek te voldoen, doch dat Hij na Zijn hemelvaart een van zijn discipelen zou zenden "opdat hij uw lijden heele en leven aan u en de uwen schenke."

En dan gaat het verhaal verder en vertelt, dat Judas, die ook Thomas genoemd wordt, later de Apostel Thaddeüs zou hebben gezonden, "een

der zeventig". Deze gaf de Koning de gezondheid terug en bracht hem en velen in Edessa tot het geloof.

Deze briefwisseling is reeds aan Eusebius bekend, die ze in 't jaar 32 na Chr. dateerde. Hij beweert zelfs de originele stukken die in 't archief te Edessa bewaard werden, voor zijn Kerkgeschiedenis te hebben laten afschrijven.

En toch! 't Is haast niet te geloven en ik kan begrijpen, dat de meesten tegenover deze briefwisseling een sceptische houding aannemen. Af en toe wordt de echtheid er van nog wel door deze en gene verdedigd, doch veel bijval vinden dergelijke pogingen niet. In elk geval is zeker, dat Edessa reeds plm. 200 na Chr. een Koning had, die Christen was. Misschien is er iets bijzonders gebeurd, dat later tot het opstellen van deze brieven aanleiding gaf. Wie zal het zeggen?

Doch óók deze zogenaamde briefwisseling veronderstelt, dat het arbeidsveld van Thomas ten Noorden en ten Oosten van Palestina gelegen heeft. Dat hij als martelaar gestorven is, verzekeren alle legenden, alleen de bijzonderheden, die zij daarover geven, zijn niet te vertrouwen.

Thomas

volgens "Apostolische oudheden" door William Cave, Uit het Engelsch, naar den vijfden Druk vertaald, door Salomon Bor, Predikant tot Zeyst. Uitgegeven door Hermannus Wits, t' Utrecht, 1698." Het leven van den H. Johannes, par. I t/m VI, blz. 323 t/m 328.

Apostel, In Ethiopien met pylen doorschoten.

O THOMAS 't ongelooft vóór dat gij voelde en zaagt,
Waar door gy noch den naam van ongeloovig draagt,
Hebt gy geboet, toen gy den Heer hebt aangebeden
Als God, en voor zijn naam de marteldood geleden.

I. De Joden hadden de gewoonte, dat se in vreemde landen reysende, of met Grieken en Romeynen gemeenzaam omgaande, een Grieksche of Latijnsche naam, welk na die van hun eygen land wat sweemde, of wel eene betekenis met de hunne had, aannamen.

Dus wierd onse Heer genaamd Christus, welk sijn Hebreusche beschrijving, Maschiach, dat is, Gesalfde, uytdrukke.

Simon wierd genaamd Petrus, overeen komende met die van Cephas, die hem van den Heere gegeven wierd.

Joh.1:43

Tabita had ook den naam van Dorcas, Hand.9:36 beyde betekende een geyt.

En dus was het met onsen H. Thomas, die volgens de Syrische nadruk van die naam, welk een tweeling betekend, ook den naam droeg van Didymus. Thomas genaamd Didymus; Joh.11:16 waarom ook Didymus door de Syrische

oversetting Thaumata vertolkt word; Thomas genaamd Tauma, dat is, een tweeling.

Nonnus, de Grieksche uytbreyder hier op niet hebbende gelet, heeft daarom een misslag, als hy van hem maakt, een man, die tweenamig was; daar het echter maar de selve naam was, die in verscheyden talen wierd uytgedrukt.

De Euangelische historie maakt geen bysonder gewag van deses Apostels geboorte-land of maagschap. Dat hy een Jood was, is seker, en na alle schijn was hy een Galileër. Sijne Ouders waren (indien wy Simeon Metaphrastes mogen gelooven) heel geringe luyden, die hem tot het vissen aanvoerden, dog te gelijk voor een beter opvoeding van hem sorg dragende, ook in de kennis der Schriftuur onderwesen, waar uyt hy dan geleerd had sijn leven en seden wijselijk te bestieren. Hy wierd ne-

vens de andere tot het Apostel-ampt beroepen, en gaf niet lang daar na een uytstekende blijk van sijne hartelijke bereydwillingheyt, om de droevigste dood, die hem mogt overkomen, te ondergaan. Want wanneer de andere Apostelen onsen Saligmaker het gaan na Judea (werwaards hy sijn reys, om sijnen beminden Lazarus, nu gestorven, op te wekken, nemen wilde) ontrieden, ten eynde de Joden (gelijk sy even te voren reeds ondernomen hadden) hem niet mogten steenigen, versogt hen Thomas Christi reyse derwaards niet te beletten, al soude het hun leven kosten: Laat ons ook gaan, seyde hy, ^{Joh.11:8, 16} op dat wy met hem sterven; na allen schijn vast stellende, dat, in plaats van het opwekken van Lazarus uyt den dooden, sy selfs nevens hem tot hunne graven souden gesonden worden; so dat hy, 't geen hem aan veerdigheyt en doordringentheyt sijnes verstands schijnt te hebben ontbroken, waar door hy somtijds onses Heeren woorden ten eersten niet verstond, en ongenegen was meer dan hy gesien had te gelooven, met de godvruchtige genegtheden vergoedde.

Wanneer de Heere Jezus even voor sijn laatste lijden tot de Apostelen van des hemels vreugde gesproken, en hen gesegd had, dat hy derwaards ging, om hen een plaats te bereyden, werwaards sy hem souden kunnen volgen, en dat sy wisten waar hy henen ging, en den weg daar na toe, ^{Joh.14:5, 6} gaf er onse Apostel tot antwoord op, dat sy niet wisten waar hy henen ging, en veel min den weg derwaards;

welk onse Heer kort dog bondig beantwoordde, dat hy de ware levendige weg was; dat hy van den Vader in de wereld gesonden was, om den menschen de weg ten eeuwigen leven te leeren, en sy, indien sy maar dien weg, welken hy hen voorgeschreven en gelijk als afgetekend had, insloegen, den hemel niet konden mis gaan.

II. Onse Heer, gestorven zijnde, wierden de Apostelen (gelijk 't ons blijkt) geweldig tusschen hoop en vrees ontrent sijne opstanding, daar sy nog ten vollen niet van overtuygd waren, geslingerd; weshalven hy sig verplicht vond sijne verschijningen te verhaasten, op dat sy door de sigtbare vertoonning van hem mogten versekert worden, dat deselve nog onmogelijk in twijfel te trekken was.

Tot dien eynde quam hy op den selven dag, als hy was opgestaan, in het huys daar sy waren, en uyt vreesse der Joden de deuren gesloten hadden, en gaf hen volkomen versekering, dat hy waarlijk uyt den dooden verresen was; ^{Joh.20:19} dog de H. Thomas was by hen niet als de Heere sig aan hen vertoonde, zijnde, na hunne laatste verstroyng in den hof, daar de vreesse elk sijn eygen veyligheyt had doen zoeken, tot hun geselschap waarschijnlijk nog niet wedergekeerd.

Onderwijlen quam hy weder by hen, en kreeg de boodschap, dat hun Heer hen verschenen was, maar hy weygerde met stijfsinnigheyt hunne woorden geloof te geven, of te erkennen, dat

hy het zelfs geweest was, (meenende het mogt een spooksel of een enkele schijn van hem zijn) ten ware hy de tekenen der nagelen zelfs sag, en de wonden in sijne handen en sijde voelde. Een vreemde soort van ongeloofigheid! Was dit yets anders dan 't geen Moses en de Propheten lang te voren voorsegt hadden? Had niet de Heere hen menigmaal met klare woorden gesegd, dat hy ten derden dage uyt den dooden moest opstaan? Konde hy, die hem so meenigmaal de grootste wondertekenen had sien doen, de mogelijkheid van dien in twijfel trekken? Was het redelijk 't getuygenis van so veele oog-getuygen, tien te gelijk tegen hem alleen, en van welker getrouwigheid hy verseekert was, in twijfel te trekken? Of konde hy denken dat sy bedrogen waren, of met hem in sulken ernstigen en gewigtigen saak wilden jokken en beuselen? Een stijfsinnigheid, die hem tot een geheele ongeloofigheid had kunnen vervoeren.

Maar onse mee-waardige Saligmaker wilde sig van deses menschen tegen-spartelend ongelooft niet bedienen, maar quam ^{Joh.20:26} agt dagen daar na wederom tot hen, als sy tot hunne plegtelijke Gods-dienst-oeffeningen vergaderd waren, riep Thomas, en gebod hem sijne handen te sien, met sijne vingers de tekenen der nagelen te voelen, sijn hand in sijne opene sijde te steken, en also sijn geloof door een gevoelig bewijs te voldoen. De man aanstonds van sijn dwaling en eygensinnigheid overtuygd, bekende, dat hy hem nu door sijn eygen Heer

en Meester, en een almagtig God, die hemselven dus uyt de magt des doods redden konde, aannam en erkende: waar op onse Heer hem niet anders seyde, dan dat het wel was, dat hy sijne eygene sinnen geloofde, maar dat het een treflijker en prijs-weerdiger daad des geloofs was, op 't geen de reden seyde gerust te zijn, en de leeringen des Euangeliums op sulke getuygenissen en versekeringen, als een wijs en nugter verstand konnen voldoen, aan te nemen, al was het dat men sulks met eygen oogen niet sag.

III. De gesegende Jesus zijnde ten hemel gevaren, en hebbende den Apostelen by uytmuntendheit gaven en kragten, om wonderen te doen, gegeven, word de H. Thomas gesegd door een Goddelijk ingeven Thaddeüs, een der seventig Discipelen, na Abgarus, Heer van Edessa (wiens Brieven met onsen Saligmaker so men voorgeeft, gewisseld, nog in Eusebius te vinden zijn) te hebben gesonden, die dan hem eerst van een oude quaal genesen, en naderhand hem en sijne ondersaten tot het geloove bekeerd heeft.

De Apostolische provincie, hem tot sijn bediening ten deel gevallen, was, na 't seggen van Origenes, Parthien: egter berigten ons Sophronius, en andere, dat hy ook daar na het Euangelium onder de Meden, Persianen, Carmanen, Hyrcanen, Bactrianen, en de daar aan grensende volkeren gepredikt heeft.

Een der Oude (Chrysostomus) (maar op wat grond weet ik niet) verhaald

ons, dat hy in Persien geraakt is by de Magi, of Wijse, die uyt het Oosten de verre reys, om onsen nieuw-gebooren Saligmaker hunne gaven aan te bieden, gedaan hadden, welke hy doopte, en tot sijn geselschap en hulp in het voortplanten des Euangeliums met hem nam.

Vervolgens doorreysde hy het land der Ethiopiers, en predikte aldaar, welk, (om dit in het voorby-gaan eenigsins op te helderen) was het Asiatisch Ethiopien, grensende aan de Chaldeën, (indien het dat niet selfs was), waarom niet alleen Tacitus de Joden seyde, nakomelingen der Ethiopiers te zijn, doordien hunne Voor-ouders uyt Ur der Chaldeën gekomen waren, maar ook Hesychius van de inwoonders van Zagrus, een gebergte aan geene sijde van den Tigris, maakt Aithiopion een volk der Ethiopiers. Dit is Erets Kush, het land van Cusch, waar van de Jood Benjamin in sijn reys-beschrijving gewag maakt, welker inwoonders van Herodotus benaamd worden "de Oostersche Ethiopiers", tot onderscheyd van hen die suyd-waards van Egypten woonden, die onder 't gesag van Arsames, en ten selven krijgs-bevelhebber als de Arabiers stonden, gelijk de andere behoorden tot de Indianen, en ter selver plaats de Ethiopiers uyt Asien genoemd worden.

Thomas dese landen hebbende doorreyst, quam ten laatsten in Indiën. Nicephorus verhaald ons, dat hy eerst geen lust had hemselven in dese lan-

den te wagen, uyt vrees dat hy de humeuren der menschen aldaar so onhandelbaar en ongeseggelijk vinden soude, als hunne aangesigten swart en leelijk waren, tot dat hy door een gesigt aangemoedigd, en van de Goddelijke tegenwoordigheyt tot sijn hulp en bystand versekerd wierd.

Hij reysde dan een verren weg tot dese Oostersche volkeren, tot het eyland selfs van Taprobane, dat sedert Sumatra genaamd is, en tot het land der Brachmannen (*d.i. Brahmanen*) toe, predikende alom met alle bedenkelijke vriendelijkheid en aangename overredingen. Hy voer niet uit met scherpe bestraffingen, en heeten yver tegen hunne afgoderyen, maar onderwees hen met alle bedaartheit in de gronden des Christendoms, en bewoog hen dus allenkens tot het versaken hunner dwaasheden, doordien hy wist, dat de ingewortelde qualen door lankmoedigheid en veele verdraagsaamheyt, door sagte en vriendelijke middelen moesten genesen worden. Dus werkte hy op het volk, en bragt het van de grofste dwalingen en bygelooivigheden tot een hartelijk Geloof en omhelsen van de Religie over.

IV. Wij sullen niet qualijk doen, indien wy by gebrek van beter blijk uyt de Oudheyt, naspooren, wat bescheyd de Portugesen by hun eerste ontdekking deser landen hier van, ten deele uyt oude gedenktekenen en schriften, en ten deele uyt algemeene en versekerde overleveringen, onder de daar gevonden Christenen bewaard, bekomen hebben.

Dese verhalen ons, dat de H. Thomas eerst gekomen was te Socotora, een eyland in de Arabische zee, daar van daan tot Cranganor, van waar hy, veele menschen aldaar bekeerd hebbende, sijn reys verder Oostwaards voortsette, en van daar, het Euangelium gelukkig gepredikt hebbende, te rug trok na het Koninkrijk van Cormandel, daar hy te Malapur, de hoofdstad van dat rijk, niet verre daar de Ganges sijnen uytloop in de gulf van Bengalen heeft, een plaats tot den Godsdienst begon op te rigten, tot dat hyy daar in door de Priesters, en Sagamo, de Vorst van dat land, gesteuyt wierd. Maar op overtuyging derselven, door veele wonderwerken, had het werk sijn voortgang, en omhelsde Sagamo selfs het Christen Geloof, wiens voorbeeld eerlang van een groot getal sijner vrienden en ondersaten gevolgd wierd.

De Brachmannen, die klaarlijk merken, dat hier door sekerlijk hun belang soude worden benadeeld, en de Religie van hun land met der tijd stond te worden uytgeroeyt, oordeelden het hoog tijd te wesen dese aangroeyende nieuwigheyt te steuyten, en beslooten in een algemeene vergadering, dat de Apostel op d'een of d'andere wijze moest om hals geholpen worden. Niet verre van de stad was een verheven graf-plaats, werwaards de Apostel gewoon was sig te begeven, om sijn Godsdienst in stilheyt en eensaamheyt te plegen; hier vervolgden hem de Brachmannen en hun gewapenden aanhang, en wierpen eerst op

hem pijlen en steenen, terwijl hy in het gebed was, tot dat een van hen nader gekomen zijnde, hem met een lancie doorliep. Sijn ligchaam wierd door sijne Discipelen opgenomen, en in de Kerk, even te voren van hem gemaakt, en die men naderhand tot een deftig en pragtig gebouw heeft opgehaald, begraven.

Bisschop van Tours haald vele wonderen op, die by de jaarlijkse plegtelijkheden van sijn martelaarschap geschieden, en bysonder een geduurig mirakel, welk hy seyde hem van eenen Theodorus, die aldaar selfs geweest was, verhaald te zijn; te weten, dat in de Kerk, daar hy begraven was, een lamp boven sijn graf-plaats hong, die gedurig brandde sonder oly, of iets dat de vlamme voeden en onderhouden konde, en dat desselfs licht nooit flaauwde, nog door wind of eenig ander toeval konde worden uytgeblust.

Maar of de reysigers hier in door de loosheyt der Priesters, of die op de Kerk pasten, niet bedrogen zijn, en indien het waar is, of dat niet door de konst heeft konnen geschieden, laat ik ander onderzoeken.

Sommige willen, dat sijn ligchaam naderhand vervoerd zy na Edessa, een stad in Mesopotamien: maar de Christenen in het Oosten houden staande, dat het ter plaatse, daar hy eerst begraven is, gebleven zy, en aldaar (indien wy de vertellingen mogen gelooven) naderhand door order van Don Emanuël Frea, Gouverneur op

de kust van Cormandel, met groote kosten sorgvuldig is opgegraven, daar dan te gelijk, nevens het gebeente van Thomas, ook dat van dien Sagamo, die van hem tot het Geloove bekeerd was, gevonden wierd.

V. Ten tijde van Don Alfonso Sousa, een van de eerste Vice-Roys in Indiën onder Johannes de derde, Koning van Portugaal, wierden hem verscheydene kopere platen gebragt, welker oude opschriften niet wel leesbaar waren: eyndelijk bevond men, door hulp van een Jood, een treflijk onderzoeker der oudheden, dat se niet anders behelsden, dan een gifte, gedaan aan den H. Thomas, waar door de toen regeerende Koning hem een stuk lands, tot het opbouwen van een Kerk, vereert had.

Ook verhalen sy ons van een vermaard kruys, gevonden in de Kapel van den H. Thomas, dat een vermaard opschrift had, welk door een geleerd Bramine (*d.i. Brahmaan*) (dien sy tot het lezen en uytleggen desselfs dwongen) het volgende geseyd wierd te behelsen:

Dat Thomas, een Godlijk mensch, ten tijde van Koning Sagamo in die gewesten door den Sone Gods gesonden was, om de menschen in de kennis van den waren God te onderwijzen; Dat hy een Kerk gebouwd, en wonderlijke tekenen gedaan had, maar ten laatsten op sijn knyen leggende, in den gebede van een Brachman met een speer doorsteken was; en dat dat kruys met sijn bloed bespat tot een gedagtenis van dat alles was nagelaten; welke

verklaring naderhand door een ander aansienlijk en geleerd Bramine, die het evenso verklaarde, is bevestigd.

De verstandige leser gelieve sijn geloof aan dese dingen te geven na dat de verhaalders geloofwaardig zijn, en na dat in de saken selfs sig een redelijke waarschijnlijkheit opdoet, of niet.

My aangaande, gelijk ik niet met sekerheit kan seggen dat se waar zijn, so kan ik ook niet volkomen vast stellen dat se valsch zijn.

VI. Van dit eerste planten des Christendoms in de Oostersche Indiën, door den Apostel, wordt geseyd in die gewesten, tot op desen dag toe, een geduurige reeks en agter-een-volging van Christenen (die daar van de naam van "St. Thomas Christenen" dragen) gebleven zijn.

De Portugesen vonden by hun eerste komste aldaar, in verscheyden plaatsen, een groot getal derselven, niet minder, seggen sommige, dan vijftien of sestien duysent huysgesinnen: dese waren vry arm, en hunne Kerken doorgaans kleyn en slordig, waar in sy geen beelden van Heyligen, of afbeeldingen, dan alleen dat van het kruys hadden, en wierden in het geestelijke geregeerd door een Hoogen-priester, van welken sommige een Armenisch Patriarch maken, van de secte der Nestorianen, maar is sekerlijk geen ander dan de Patriarch van Muzal, het overblijfsel, gelijk waarschijnlijk is, van het oude Seleucien, (dat van sommige, dog 't onregt, Babylon ge-

naamd word) die in het gebergte na het Noorden sijn verblijf-plaats heeft, en nevens twaalf Cardinalen, twee Patriarchen, en verscheydene Bisschoppen, alle saken, die de Religie raken, besteld; wien dienvolgende alle Christenen van het Oosten onderdanigheyt bewijsen.

Sy laten elk-een, sonder onderscheyd, tot de Heylige Communie toe, die sy bedienen onder beyde gedaantens van brood en wijn, hoewel sy in plaats van wijn, welke dat land niet uytleverd, het sap van rosijnen, die sy een nagt over in het water weyken; en dan voort uytparssen, gebruyken.

De kinderen worden, uytgenomen in geval van siekte, niet gedoopt voor den veertigsten dag na hun geboorte.

By het afsterven van vrienden, 't zy bloed-vrienden of andere, zijn sy agt dagen lang vrolijk ter gedagtenis van den overledenen.

Op elken dag des Heeren houden sy hunne openbare vergaderingen tot de gebeden en het prediken, en plegen hun Godsdiens met groote eerbiedigheyt en statigheyt.

Hun Bijbel, of ten minsten het Nieuwe Testament, is in de Syriscche taal, tot welkers ondersoek de Predikers het volk ernstiglijk vermanen.

Sy onderhouden den so genoemden Advent, de Vasten, de Feestdagen van onsen Heer, en van veele Heyligen, (en bysonder die haar opsigt hebben op den H. Thomas) de Dominica in albis, of zondag na Paaschen, ter gedagtenis van de vermaarde belijdenis, die de H. Thomas, toen hy van Christus so gevoelig van sijn ongelooft genesen wierd, op dien dag gedaan heeft; ook vieren sy eenen anderen op den eersten July, en dat heeft niet alleen plaats by de Christenen, maar ook by de Mooren en Heydenen, wanneer het volk tot sijn graf in pelgrimagie komende, een weynigjen van de roode aard der plaatse, daar hy was begraven, mede nam en als een onwaardeerlijke schat, en onfeylbaar genees-middel tegen siekten en qualen bewaard.

Sy hebben een soort van Kloosters der Religieusen, die geheel sober en kuysch leven. Hunne Priesters zijn geschoren met het fatsoen van een kruys, mogen eens trouwen, maar moeten sig van een tweede huwelijk onthouden. Gene huwelijken worden gescheyden als door de dood.

Dese kerk-seden en gewoontens roemen sy sedert de tijd van den H. Thomas te hebben gehad, en worden nog heden seer sorgvuldig en naarstig onderhouden en nagekomen.

Thomas en Judas

door Ab Klein Haneveld

Wellicht was het waar. Wellicht was Thomas een zwaarmoedig man. Wat wij uit de Bijbel van hem weten leidt wellicht tot de conclusie, dat hij neerslachtig en sceptisch van aard was, maar voorbarig is die gevolgtrekking zeker. Zij berust immers op slechts drie uitspraken van de man, over wie wij verder niets weten, dan dat hij afwezig was op de avond van de opstandingsdag om een week later alsnog present te zijn voor een ontmoeting met de Opgestane.

De eerste uitspraak is die van Joh.11:16: "Laat ons ook gaan, opdat wij met Hem sterven." Zwaarmoedig? Cynisch? Of misschien een waarschuwing? Of toch, zoals soms gedacht, een uiting van volkomen toewijding – tot in de dood – van deze discipel aan zijn Meester?

De tweede is die van Joh.14:5: "Heere, wij weten niet, waar Gij heengaat; en hoe kunnen wij de weg weten?" Zwaarmoedig? Nee, vertwijfeld, omdat niet alleen hij, maar ook de andere discipelen geen idee hadden waarover Jezus sprak.

De derde is die van Joh.20:25: "Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijn vinger steke in het teken der nagelen en mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven." Hieraan hebben wij de uitdrukking "een ongelovige Thomas" te danken. Maar zo ongelovig was Thomas nu ook weer niet. Daarvan getuigt zijn laatste uitspraak: "Mijn Heere en mijn God!" Maar dat was inderdaad nadat aan zijn gestelde voorwaarden was voldaan.

Traditionele Bijbelverklaringen leiden gewoonlijk tot psychologische en ethische beschouwingen over personen uit de Bijbelse geschiedenis. Men spiegelt zich aan hen. Men herkent zich in hen. Of juist niet. Maar men doet hen onrecht door buiten beschouwing te laten, dat deze personen ook, en dikwijls in de eerste plaats, een illustratieve functie vervullen. En waarlijk niet met betrekking tot uw of mijn persoonlijke leven of omstandigheden, maar met betrekking tot de heilsgeschiedenis als geheel.

Zo is Adam een voorbeeld (typos, type) van Christus, ^{Rom.5:14} op een wijze die in Rom.5:12 tot 19 wordt uiteengezet. Ook Mozes ^{Heb.3} en Aäron ^{Heb.5} worden expliciet als typen van Christus aangeduid, gevolgd door Melchizedek, ^{Heb.7} Izak, ^{Gal.3:16} en het Paaslam. ^{1Kor.5:7} Maar ook de beide vrouwen en beide zonen van Abraham "hebben andere beduiding". ^{Gal.4:24} Van de tabernakel en haar inventaris "zullen wij nu van stuk tot stuk niets zeggen", ^{Heb.9:5} doch ook die dingen zijn van profetische betekenis.

Daarom lezen wij in de aanhef van de zogeheten brief aan de Hebreëen, dat God voortijds niet alleen veelmaal, maar ook op velerlei wijze gesproken heeft door de profeten.

Binnen deze context en tegen dit decor moeten wij toch kunnen begrijpen, dat Thomas en Judas (Iskariot) typen zijn van het Joodse volk, in relatie tot de eerste en tweede komst van Christus. Dat op één of andere wijze de twaalf apostelen verband houden met de twaalf stammen van Israël ligt voor de hand, mede naar aanleiding van Op.21:12 en 14. Dat elke apostel een vertegenwoordiger zou zijn van een specifieke stam van Israël blijkt in de praktijk onhoudbaar.

Niettemin werd Israël ooit verdeeld in officieel tien stammen (onder de naam Israël) en twee stammen (onder de naam Juda). Het Joodse volk in de dagen der discipelen en apostelen bestond uit de afstammelingen en erfgenamen van Juda, het tweestammen-rijk. Dit Joodse volk, vertegenwoordigd door het Sanhedrin onder leiding van de Hogepriester, bleek ongelovig. Dat niettemin vele Joden indertijd tot geloof kwamen doet daar niets aan af. De Bijbel Zelf beschrijft het ongelooft, de struikeling, de val van deze natie als zodanig, en daarmee het ontslag van dit volk uit het priesterambt. Dat is niet omstreden! De eeuwenoude discussie gaat daarom over het vervolg van de geschiedenis! Daarbij zijn twee vragen van belang:

1. Zal het Joodse volk op grond van de Bijbel alsnog ooit tot geloof komen?
2. Als het Joodse volk (onder de naam Israël) nu niet (meer) het priesterlijke volk is, waaraan de Woorden Gods zijn toevertrouwd, wie dan wel? De Kerk? De eerste vraag wordt geïllustreerd door Thomas; de tweede door Judas.

Thomas

Zijn Hebreeuwse naam als werkwoord (tham) betekent "kompleet worden", "het één samenvoegen met het andere". Zo wordt Thomas, als type van het Joodse volk beschouwd als de helft van een tweeling. Ooit zal dit volk weer samengevoegd worden met de overige tien stammen van Israël.

In 1849 schreef niemand minder dan Mr. Isaac Da Costa dienaangaande:

"De overoude verdeling van Israël in 10 en 2 stammen, Ephraïm en Juda, die zeker reeds in de geschiedenis des volks vóór de scheuring onder Rehabeam en Jerobeam haren wortel heeft, blijft ook ná de beide wegvoeringen door Assur en de Babyloniër en tot op den huidigen dag voortduren. De hereeniging der 2 groote afdeelingen tot een eenig 12-stammig volk onder eenen Herder, den Zone Davids, is een Godsbelofte bij de Profeten, die zich met geen schijn zelfs als een reeds vervulde bij de wederkeering van een gedeelte van Juda uit Babel laat verklaren. Des niettemin waar blijft het, naar het eenparig getuigenis van geschiedenis, prophetie en volkenkunde, dat een lichaam van Israëlieten uit de

tien stammen ook afzonderlijk heeft blijven bestaan op de oppervlakte der aarde en dat alzoo ook nog in onze dagen een tweederlei verstrooiing Israëls, die van Ephraïm en die van Juda, hare hereeniging en gezamenlijke nationale herstelling tegemoet ziet." (Israël en de Volken, blz. 36)

Deze bekering en terugkeer zal, onder talloze andere, de vervulling zijn van de oude uitspraak van Mozes over Juda: "... breng hem weder tot zijn volk", ^{Deut.33:7} en van Jeremia "In die dagen zal het huis van Juda gaan tot het huis van Israël." ^{Jer.3:18} En natuurlijk Ezechiël in de profetie over de twee houten. ^{Ez.37 vanaf vers 15}

Dat dit zal zijn na de vertraging van een week, is de verwijzing speciaal naar Dan.9:26 en 27, waar de bekering van het Joodse volk en Jeruzalem (het volk en de stad van Daniël ^{vs 24}) gezegd wordt te zullen plaatsvinden ná de 7-jarige "70ste week" uit deze profetie.

Dat het Joodse volk als volk pas tot geloof zal komen nadat de Heer als de Opgestane aan hen zal verschenen zijn, vinden wij aangekondigd in Zacharia. "Zij zullen Mij aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen, als de rouwklage over een enigen zoon." ^{Zach.12:10} En vervolgens: "En zo iemand tot Hem zegt: Wat zijn deze wonden in uw handen? Zo zal Hij zeggen: Het zijn de wonden, waarmede ik geslagen ben in het huis mijner liefhebbers." ^{Zach.13:6}

Thomas is dus de persoonlijke voorstelling van de toekomstige bekering van het Joodse volk ter gelegenheid van de verschijning van de Heer in Zijn wederkomst, ná de 70ste week van Daniel.

Judas Iskariot

Zijn Hebreeuwse naam is identiek aan die van de Israëlietische stam van Juda, en daarmee aan die van het twee-stammen-rijk. Juda was de koninklijke stam, o.a. op grond van Gen.49:8-12: "Juda ... is als een leeuw ... De scepter zal van Juda niet wijken ... totdat Silo komt."

Daarbij wordt Silo beschouwd als een verwijzing naar de Messias, Die dan weer wordt beschreven als "de Leeuw, Die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids". ^{Op.5:5}

Maar door het vijandige ongeloof van Juda zou volgens de profeten het koninkrijk van de Messias "niet terstond openbaar" ^{Luk.19:11} worden. Jakobus, de "broeder des Heeren", zegt in Hand.15, dat volgens de oude Simeon ^{Luk.2:30-34} en "de woorden der profeten" God eerst de heidenen zou bezoeken om uit hen een volk aan te nemen voor Zijn Naam, om pas daarna de vervallen hut van David weder op te richten. ^{Hand.15:14-17}

Het ongeloof van Juda heeft geleid tot de verstrooiing van het volk en de verwoesting van hun land en stad, waarbij "de woorden Gods", die hen waren toebetrouwd, ^{Rom.3:2} zijn gegeven aan een "ander volk", dat vrucht zou voortbrengen.

Dit is toch de inhoud van de woorden van de Heiland in Mat.21:43; van Paulus en Barnabas in Hand.13:46, 47; van Paulus in Hand.28:28 en 29 en van Petrus in 1Pet.2:6-10.

Petrus, sprekend namens de apostelen, ^{Hand.1:20} past de woorden van Psalm 69 en 109 toe op de persoon van Judas, maar feitelijk en oorspronkelijk waren zij van toepassing op het Joodse volk, dat ongelovig zou blijken te zijn en te blijven. "Want er staat geschreven in het boek der Psalmen; Zijn woonstede

worde woest, en er zij niemand die in dezelve wone. En: Een ander neme zijn opziensambt." ^{Ps.69:26; 109:8}

Daarmee blijkt Juda dus een type van het ongelovige Joodse volk, dat verstrooid werd wegens ongeloof, ^{Hand.1:18} waarna de priesterlijke functie in de praktijk werd overgedragen aan de tegenwoordige Gemeente, als tempel en als priesterlijk volk ^{1Kor.3; Ef.2; 1Pet.2} en dus als pilaar en vastigheid der waarheid. ^{1Tim.3:15} Judas' vervanger Matthias is daarvan een type!

Beekbergen, 23 tot 30 juli 2022

onderwerp:

"Wat haast geschieden moet"

De Hooge Weye, Dorpsstraat 28-36

Helaas hebben wij moeten besluiten de zomerconferentie ook dit jaar niet in Wuppertal te laten plaatsvinden. Er zijn teveel onzekerheden m.b.t. de Coronamaatregelen in Nordrhein-Westfalen. Het doet ons allen veel verdriet, maar het is niet anders. Evenals in de twee voorgaande jaren worden bijeenkomsten in Beekbergen gecombineerd met online uitzendingen.

De twee dagelijkse bijeenkomsten zullen plaatsvinden in de middag en de avond, te beginnen op zaterdagavond. De tijden zijn als volgt:

's middags om 13:30 uur; 's avond om 19:30 uur

Met uitzondering van zondag, 24 juli; de tijden zijn dan:

's middags om 16:00 uur; 's avonds om 20:00 uur

Agenda van Ab Klein Haneveld

ALKMAAR donderdag 29 sep; 13/27 okt; 10/24 nov; 8 dec; 19 jan; 2/16 feb; 2/16/30 mrt; 13 apr; 11/25 mei; 19:45 uur; "De Alkenhorst", Schelfhoutlaan 4;
De brief aan Efeze

AMERSFOORT woensdag 5/19 okt; 2/16/30 nov; 14 dec; 11/25 jan; 8/22 feb; 8/22 mrt; 5/19 apr; 3/17 mei; 20:00 uur; "De Hoeksteen", Klaartje Donzepad 59;
Het boek Genesis

APELDOORN

24 sep; 26 nov; 21 jan; 18 mrt; 13 mei; 23 sep; 25 nov
zaterdag, 10:00 tot 16:00 uur

"Het Bolwerk", Ravelijn 55
Nederlands Bijbelstudie Contactdag

onderwerp op 24 september:

Profetie rond Pinksteren

BEEKBERGEN zondag 9 okt; 11 dec; Dorpsstraat 28-36
10:30 uur, "De Hooge Weye"

BEVERWIJK zondag 25 sep; 6 nov; 7 mei; 24 sep; 5 nov; 10:00 uur; B.H.K.-gebouw, Groenelaan 74

DRACHTEN donderdag 6/20 okt; 3/17 nov; 1/15 dec; 12/26 jan; 9/23 feb; 9/23 mrt; 6/20 apr; 20:00 uur; De Fontein, De Kolken 89;
Johannes & het Christelijke leven

EMMEN maandag 3/17/31 okt; 14/28 nov; 12 dec; 9/23 jan; 6/20 feb; 6/20 mrt; 3/17 apr; 1/15 mei; 19:30 uur; Stadskerk Emmen; Van Schaikweg 59;
De profet Jesaja

LINSCHOTEN maandag 26 sep; 10/24 okt; 7/21 nov; 5 dec; 16/30 jan; 13/27 feb; 13/27 mrt; 24 apr; 8/22 mei; 20:00 uur; "Bij de Tol", Nieuwe Zandweg 12;
Het boek Richteren

METEREN zondag 2/30 okt; 27 nov; 22 jan; 19 feb; 19 mrt; 16 apr; 14 mei; 11 jun; 9 jul; 10:00 uur; Dorpshuis, Achtersteweg 17;
De brieven aan Timotheüs

ELBURG dinsdag 27 sep; 11/25 okt; 8/22 nov; 6 dec; 17/31 jan; 14/28 feb; 14/28 mrt; 11/25 apr; 9/23 mei; 19:45 uur; Buurtgebouw Oostendorp, Zuiderzeestraatweg Oost 32
Het Evangelie van Lukas

ELBURG zondag 2/16/30 okt; 13/27 nov; 11 dec; 22 jan; 5/19/19 feb; 5/19 mrt; 2/16/30 apr; 14/28 mei; 17:00 uur; Buurtgebouw Oostendorp, Zuiderzeestraatweg Oost 32

URK zondag 25 sep; 9/23 okt; 6/20 nov; 4/18 dec; 15/29 jan; 12/26 feb; 12/26 mrt; 23 apr; 7/21 mei; 17:30 uur; Wijk 8-2
De brieven van Johannes

Raadpleeg op www.bijbelstudie.nl de agenda voor eventuele wijzigingen en aanvullingen.

Science Fiction

Verblijfd werden wij met kleurige foto's van de sterrenhemel, gemaakt door de nieuwe James Webb (ruimte) Telescoop, die zich schijnt te bevinden op 1,5 miljoen kilometer van de aarde. Verbijsterd luisterde ik naar geleerde heren en dito dames, die met oprechte ernst en enthousiasme mij uitlegden, dat deze kijker dwars door de tijd het verre verleden bekijkt. Van sommige lichtpuntjes was het licht immers 13 miljard jaren onderweg geweest. Zoiets als een foto, die na 13 miljard jaren de geadresseerde bereikt. Maar hoe weet of meet men dat? 't Is net theologie: Als het wordt uitgelegd weet je zeker dat het niet klopt!

Om de feitelijk reeds lang achterhaalde axioma's over de eenparige snelheid en de rechtlijnige voortplanting van het licht in stand te houden, vertellen de geleerde heren en dito dames over de zich eenparig krommende en uitdijende ruimte. En daar ben ik weg. Ruimte is leegte, niets. En dat ontplofte? En vervolgens is dat niets krom en uitdijend? Dat men vele jaren moet studeren om zich dit rekenmodel te laten wijsmaken kan ik begrijpen. Alle respect! Maar kent dan niemand het sprookje van de kleren van de keizer?

Knap stukje werk, zo'n telescoop. Leuke liefhebberij, op zoek naar de oorsprong van de schepping. Maar wetenschap? Op deze manier maakt men van science fiction een pleonasme.

Ab Klein Haneveld

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

Uit de statuten: "De Stichting Nederlands Bijbelstudie Centrum stelt zich ten doel de kennis van de inhoud van de Bijbel, die zij beschouwt als Gods Woord, te verspreiden. De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door getuigenis in woord en geschrift." In de praktijk wordt dit o.a. gedaan door het houden van bijbelstudieavonden, tentcampagnes, contactdagen, conferenties en studiereizen; de publicatie van de zelingen op internet en eventuele geluidsdragers; de uitgave van brochures en deze circulaire.

Financieel is het Nederlands Bijbelstudie Centrum afhankelijk van vrijwillige bijdragen.

Correspondentieadres

Benny Goodmanstraat 40
1311 RA Almere
telefoon (036) 53 62 976
www.bijbelstudie.nl
info@bijbelstudie.nl

Giften

NL03 INGB 0005 5676 69
NL88 RABO 0308 7470 46
ten name van

Nederlands Bijbelstudie Centrum

Giften voor de tentevangelisatie

NL87 RABO 0103 5810 06
ten name van
N.B.C. Evangelisatie

Beide stichtingen hebben een ANBI goedkeuring